

Περί Ταυτότητας

του **Alain de Benoist**

Μετάφραση για το Ιδεόπολις, του Α.Γ.

17 Νοεμβρίου 2013

Το παρακάτω κείμενο είναι η απομαγνητοφωνημένη ομιλία του [Αλέν ντε Μπενουά](#) στο [συνέδριο του NPI](#) στην Ουάσινγκτον, την 26η Οκτωβρίου 2013, από την [αγγλική μετάφραση](#) του Tomislav Sunic.

Κυρίες και κύριοι,

Προτού ξεκινήσω την ομιλία μου, θα ήθελα να απολογηθώ για την υποχρέωση που έχω να σας προκαλέσω πόνο! Ακούγοντας μία ομιλία στα αγγλικά με γαλλική προφορά, τόσο βαριά όσο η δική μου, μπορεί πραγματικά να αποδειχθεί μαρτύριο για σας. Αλλά μείνετε ήσυχoi, είμαι πολύ καλύτερος στα γαλλικά.

Όπως μπορείτε να φανταστείτε, το θέμα της ομιλίας μου είναι η έννοια της ταυτότητας.

Σε ένα διάσημο απόσπασμα από τις Εξομολογήσεις του, ο Άγιος Αυγουστίνος γράφει: “Τι είναι ο χρόνος; Αν δεν μου κάνει κανείς αυτή την ερώτηση, τότε ξέρω την απάντηση, αν όμως κάποιος με ρωτήσει και προσπαθήσω να του εξηγήσω, τότε δεν την ξέρω πια”.

Οι παρατηρήσεις του Αγίου Αυγουστίνου για τον χρόνο θα μπορούσαν να ισχύουν και για την ταυτότητα: Η ταυτότητα δεν δημιουργεί προβλήματα όσο κανένας δεν ρωτάει γι' αυτήν. Η ταυτότητα είναι κάτι που θεωρείται δεδομένο, έρχεται σαν κάτι φυσικό. Όμως, μία τελείως διαφορετική κατάσταση δημιουργείται την στιγμή που αναρωτιόμαστε: “Ποιος είμαι” ή “ποιοι είμαστε” ή, ακόμα καλύτερα, “τι σημαίνει να είσαι Αμερικάνος”, “Qui est Français” ή “Was ist deutsch”.

Δεν είναι καθόλου εύκολο να μιλάμε για ταυτότητα επειδή, αντίθετα με αυτό που πιστεύουν πολλοί (πρώτα από όλα αυτοί που θέλουν να την υπερασπιστούν), η ταυτότητα δεν είναι μία απλή έννοια. Είναι μία μάλλον ιδιαίτερα πολύπλοκη έννοια.

Η ταυτότητα είναι ένα πολύπλοκο ζήτημα διότι παρουσιάζεται ως πρόβλημα ακριβώς σε μια στιγμή όπου δεν θεωρείται ως κάτι το δεδομένο. Υπό αυτή την έννοια η ταυτότητα είναι ένα τυπικά σύγχρονο ζήτημα. Στις παραδοσιακές κοινωνίες, κανείς δεν αμφισβητεί την ταυτότητά του, λόγω του ότι αυτή θεωρείται από όλους δεδομένη, ως κάτι το αυτονόητο. Εξ ου και η πρώτη μας παρατήρηση: Είναι όταν η ταυτότητα – ατομική ή συλλογική – βρίσκεται υπό απειλή, ή έχει ήδη εξαφανιστεί, που κάποιος αρχίζει να αναρωτιέται τι πραγματικά σημαίνει. Αυτή είναι η περίπτωση σήμερα και αυτός είναι ο λόγος που η ταυτότητα έχει γίνει ένα τόσο φλέγον ζήτημα, τόσο στο πολιτικό όσο και στο ιδεολογικό επίπεδο. Η ταυτότητα έχει γίνει ένα προβληματικό θέμα στη μοντέρνα εποχή υπό το γεγονός πως τα σημεία αναφοράς της

ξεθωριάζουν και υπό το γεγονός ότι κανείς πια δεν ξέρει πραγματικά ποιο είναι το νόημα της ζωής.

Ωστόσο, δεν μπορεί να είναι μια απλή σύμπτωση το ότι οι ταυτότητες έχουν γίνει τόσο προβληματικές στην σύγχρονη εποχή. Αυτό δείχνει πως ο νεωτερισμός υπήρξε το όχημα για μία εξέλιξη που βλάπτει όλες τις ταυτότητες. Αυτή η εξέλιξη οφείλεται πρωτίστως στην άνοδο του ατομικισμού, του οποίου οι ρίζες πάνε πίσω τουλάχιστον μέχρι τον Ντεκάρτ και τη διδασκαλία του. Στη διδασκαλία του Ντεκάρτ υπάρχει πράγματι μια εκλέπτυνση του θέματος, που τον οδήγησε στο να αποδώσει στον ατομικισμό ένα είδος οντολογικής μοναξιάς, όπου το άτομο, για να μπορεί να υπάρχει, θα πρέπει να απαλλαγεί από οποιαδήποτε κοινότητα. Ο πολιτικός ατομισμός που εμφανίστηκε τον 17ο αιώνα, ειδικά με τις θεωρίες περί κοινωνικού συμβολαίου των Γκρότιους, Πούφεντορφ, Τζον Λοκ και άλλων, ήταν μια από τις συνέπειες της.

Ένας άλλος λόγος που το ζήτημα της ταυτότητας παρουσιάζεται τόσο πολύπλοκο είναι πως η ταυτότητα, είτε είναι ατομική είτε συλλογική, δεν μπορεί να υποβιβασθεί μόνο σε μία διάσταση στη ζωή των ανθρώπων και των λαών. Η ταυτότητα δεν είναι ποτέ μονοδιάστατη, είναι πολυδιάστατη. Η ταυτότητά μας συνδυάζει τα κληρονομημένα στοιχεία με αυτά που επιλέγουμε εμείς οι ίδιοι. Έχουμε μια εθνική ταυτότητα, μια γλωσσική ταυτότητα, μια πολιτική ταυτότητα, μια πολιτιστική ταυτότητα, μια φυλετική ταυτότητα, μια σεξουαλική ταυτότητα, μια επαγγελματική ταυτότητα, και πάει λέγοντας.

Όλες αυτές οι διαφορετικές διαστάσεις καθορίζουν την αντικειμενική μας ταυτότητα. Αλλά η εμπειρία μας διδάσκει πως γενικά δεν τις αποδίδουμε καμία αξία. Αυτό σημαίνει πως η ταυτότητα περιέχει και μια υποκειμενική διάσταση. Γενικά, αυτοκαθοριζόμαστε αναφερόμενοι στη διάσταση της ταυτότητας που φαίνεται ως η πιο σημαντική και πιο κρίσιμη σε μας, ενώ αγνοούμε άλλες διαστάσεις της. Η ταυτότητα είναι αδιαχώριστη από αυτά που έχουν μεγαλύτερη αξία για εμάς. Εκφράζει ένα μέρος του εαυτού μας που λατρεύουμε περισσότερο και στο οποίο βασιζόμαστε για να οικοδομήσουμε την ύπαρξή μας.

Αλλά, ποιο είναι το μέρος του εαυτού μας που μας καθορίζει κατά την γνώμη μας πιο ουσιαστικά; Αυτή είναι η ερώτηση που πρέπει να απαντήσουμε όταν ερχόμαστε αντιμέτωποι με την ταυτότητα μας.

Για να περιγράψει τι είναι πιο σημαντικό για μας, ο Καναδός κοινωνιολόγος Charles Taylor μιλάει για “ισχυρές αξιολογήσεις” και “συστατικά αγαθά” (σημ. μτφρ. “*strong evaluations*” and “*constitutive goods*” στο πρωτότυπο). Τα “συστατικά αγαθά” προβάλλουν ως το αντίθετο από τα υλικά αγαθά, ή μάλλον από τα αγαθά που προκύπτουν από κάποια φυσική ανάγκη, λόγω του ότι δεν ταυτίζονται με απλές προτιμήσεις, αλλά είναι, αντιθέτως, οι ίδιες οι βάσεις της ταυτότητας μας. Οι “ισχυρές αξιολογήσεις” χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι δεν είναι διαπραγματεύσιμες και δεν εξαρτώνται από απλές ιδιοτροπίες. Δεν σχετίζονται με την υλική καλοπέραση, αλλά με το βαθύτερο είναι μας. Αυτές οι αξιολογήσεις σχετίζονται με οτιδήποτε μας παρέχει έναν λόγο να ζούμε και να πεθαίνουμε, δηλαδή έχουν ισχυρή επίδραση στις αξίες που νοούνται ως εγγενώς καλές.

Έχοντας κάνει αυτές τις προκαταρκτικές παρατηρήσεις, θα ήθελα να αναφέρω τώρα τα δύο λάθη που γίνονται γενικά όταν μιλάμε για την ταυτότητα.

Το πρώτο λάθος είναι ότι η ταυτότητά μας εξαρτάται μόνο από εμάς. Στην πραγματικότητα, η

ταυτότητά μας διαμορφώνεται μέσω της συναναστροφής μας με τους άλλους, από τις απόψεις που έχουμε για τους άλλους και από τις απόψεις που οι άλλοι έχουν για εμάς. Ένα απομονωμένο υποκείμενο, ένας άνθρωπος ή μια ομάδα που ζει μόνος του ή μόνοι τους, αποκομμένοι από άλλους ανθρώπους ή ομάδες, δεν έχει ταυτότητα. Ας το θέσουμε διαφορετικά: Δεν υπάρχει ταυτότητα που να απορρέει από τον Εαυτό κάποιου μόνον. Η ταυτότητα σίγουρα σημαίνει κάτι που δίνει ένα νόημα στη ζωή. Όμως, υπό το γεγονός πως δεν ζούμε τη ζωή σε ατομικό επίπεδο μόνο, το θέμα της ταυτότητας πρέπει υποχρεωτικά να περιέχει μία κοινωνική διάσταση. Η ταυτότητα δεν μπορεί να νοηθεί ανεξαρτήτως του κοινωνικού δεσμού. Άρα, είναι πάντα το σύνολο που αποδίδει στο άτομο ένα μέρος της ταυτότητάς του, μέσω της ιστορίας, της γλώσσας ή των θεσμών. Αυτό σημαίνει πως η ταυτότητα δεν μπορεί να πλαισιωθεί στο περιθώριο από το ίδιο το υποκείμενο, αλλά μόνο από την σχέση του με την ταυτότητα των άλλων. Κάθε ταυτότητα είναι θεμελιωδώς διαλογική στη φύση της.

Η φράση πως κάθε ταυτότητα είναι θεμελιωδώς διαλογική σημαίνει πως ο Άλλος διαμορφώνει επίσης την ταυτότητά μου επειδή μου επιτρέπει να ολοκληρώσω τον εαυτό μου. Αντιθέτως, ο ατομικισμός αντιλαμβάνεται την σχέση του με τον Άλλον μόνο μέσω της προοπτικής των αμοιβαίως ιδιοτελών συμφερόντων. Από το κοινοτικό πρίσμα, που είναι και το δικό μου πρίσμα, οι κοινωνικές σχέσεις είναι μέρος του Εαυτού μου. Όπως σημειώνει ο Charles Taylor, ο Άλλος είναι επίσης “ένα στοιχείο της εσωτερικής μου ταυτότητας”. Μια ομάδα, όπως και ένα άτομο, πρέπει να ανταποκρίνεται στους “σημαντικούς Άλλους” (σημ. μτφρ. “*significant others*” στο πρωτότυπο).

Το δεύτερο μεγάλο λάθος είναι ο ορισμός της ταυτότητας ως κάτι μέσα μας που παραμένει για πάντα αμετάτρεπτο και αμετάβλητο. Σ' αυτή την περίπτωση, είτε μιλάμε για ένα άτομο είτε για έναν λαό, η ταυτότητά συλλαμβάνεται ως μια αίσθηση βασισμένη σε αμετάβλητα και απροσδιόριστα χαρακτηριστικά. Λοιπόν, η ταυτότητα δεν είναι απλά μια αίσθηση, ή ένα χειροπιαστό πράγμα, ή μια στατική πραγματικότητα. Έχει μία ουσία από μόνη της και έχει τη δική της δυναμική πραγματικότητα. Η ταυτότητα δεν αντανακλά μόνο τη μοναδικότητα, ή τη μόνιμη φύση μιας τέτοιας μοναδικότητας. Η συνέχεια περιλαμβάνει επίσης την αλλαγή, όπως κάθε ορισμός του Εαυτού συνεπάγεται σχέση με τον Άλλο. Δεν μπορεί να υπάρξει καμία ταυτότητα χωρίς τη διαδικασία της μεταμόρφωσης. Ο σημαντικός παράγοντας είναι πως δεν πρέπει ποτέ να θεωρούμε αυτούς τους δύο όρους ως αντίθετους μεταξύ τους. Η ταυτότητα δεν είναι κάτι αμετάβλητο, αλλά μάλλον κάτι που μπορούμε πάντα να αλλάζουμε χωρίς ωστόσο να παύουμε να είμαστε αυτοί που είμαστε. Η ταυτότητα ορίζει τη μέθοδο του πώς να αλλάζεις και αυτή η μέθοδος ανήκει μόνο σε μας.

Τέλος, πρέπει να πω πως η ταυτότητα δεν είναι απλά αντικείμενο που πρέπει να ανακαλυφθεί, αλλά μάλλον αντικείμενο που χρήζει ερμηνείας. Η ανθρώπινη ζωή, όπως έχουν επισημάνει φιλόσοφοι όπως ο Βίλχελμ Ντίλταϊ, ο Χανς-Γκεόργκ Γκαντάμερ και ο Πολ Ρικέρ, είναι θεμελιωδώς ερμηνευτική από τη φύση της, δηλαδή το ζην δεν σημαίνει μόνο να περιγράψεις αντικείμενα, αλλά επίσης να προσπαθείς να αποδώσεις νόημα σε αντικείμενα. Ο άνθρωπος είναι “ένα ζώο που ερμηνεύει τον εαυτό του”, γράφει ο Taylor. Ούτε η ταυτότητα ξεφεύγει από αυτόν τον κανόνα. Η ταυτότητα είναι ένας ορισμός του εαυτού κάποιου, εν μέρει υπονοούμενος, τον οποίο ένα άτομο αντιμετωπίζει και επαναπροσδιορίζει κατά τη διάρκεια της ζωής του. Η ταυτότητα είναι θεμελιωδώς αφηγηματική στη φύση της. Προκύπτει από την ιστορία που λέμε στους εαυτούς μας κάθε φορά που αναρωτιόμαστε ποιοι είμαστε.

Τι απειλεί περισσότερο τις συλλογικές ταυτότητες σήμερα;

Σ' αυτό το ερώτημα πολλοί θα απαντήσουν δείχνοντας το φαινόμενο της μαζικής μετανάστευσης, με τις περισσότερες Δυτικές χώρες να αποτελούν το κεντρικό σκηνικό. Η σοβαρότητα αυτού του φαινομένου δεν μπορεί να αγνοηθεί, ούτε μπορεί κανείς να αρνηθεί τις κοινωνικές παθολογίες που προκύπτουν από τη μετανάστευση. Αυτή η άποψη, πάντως, κατά την γνώμη μου, χάνει την ουσία, επειδή δεν εστιάζει αρκετά στις αιτίες της μετανάστευσης και επιπρόσθετα στερείται την απαιτούμενη σοβαρότητα στην προσέγγισή της.

Εγώ, από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να πω πως αυτό που αποτελεί τη μεγαλύτερη απειλή για τις συλλογικές ταυτότητες σήμερα είναι το σύστημα που “σκοτώνει τους λαούς”, τουτέστιν η επιβολή επί πάντων ενός συστήματος διεθνούς ομογενοποίησης που εξαλείφει κάθε ανθρώπινη ποικιλία, ποικιλία εθνών, γλωσσών και πολιτισμών. Αυτό το σύστημα συσχετίζεται με την έννοια της παγκόσμιας διακυβέρνησης και της παγκόσμιας αγοράς. Ο υποκρυπτόμενος στόχος του είναι η εξαφάνιση των συνόρων υπέρ ενός ενωμένου κόσμου. Αποκαλώ αυτό το σύστημα “σύστημα της εξομοίωσης” και την ιδεολογία του “ιδεολογία του Ομοίου”.

Δεν ανήκω σε αυτούς που θα υποστηρίξουν πως η ταυτότητά μας απειλείται πρωτίστως από την ταυτότητα των άλλων, αν και, φυσικά, μια τέτοια απειλή ίσως υπάρχει. Νομίζω πως ο μεγαλύτερος κίνδυνος που πλανάται πάνω από την ταυτότητα δεν απειλεί μόνο τη δική μας, αλλά και τις ταυτότητες των άλλων λαών. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι η άνοδος της ακαθοριστίας, η εξάλειψη των διαφορών, η καταστροφή των λαϊκών πολιτισμών και τρόπων ζωής σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο, στον οποίο οι μόνες αναγνωρισμένες αξίες είναι αυτές που εκφράζονται στα καρτελάκια των τιμών, δηλαδή στο μεγάλο χρήμα. Για μένα, το μεγάλο ερώτημα για τα χρόνια που έρχονται θα είναι: Βαδίζουμε προς έναν ενωμένο, μονοπολικό κόσμο, όπου οι διαφορές θα εξαφανιστούν, ή προς έναν πολυπολικό κόσμο όπου οι ταυτότητες θα διατηρήσουν κάποιο νόημα;

Η ερώτηση αυτή μας οδηγεί αναπόφευκτα στην ερώτηση σχετικά με το νόημα της νεωτερικότητας, ειδικότερα με το νόημα της φιλοσοφίας του Διαφωτισμού, που έτυχε να είναι η κινητήρια δύναμή της κατά τον 18ο αιώνα.

Γιατί είναι η φιλοσοφία του Διαφωτισμού εγγενώς εχθρική προς τις συλλογικές ταυτότητες; Καθώς είναι θεμελιωδώς προσκείμενη προς το μέλλον, δαιμονοποιεί τις έννοιες της “παράδοσης”, του “εθίμου”, της “ρίζας” και βλέπει σ' αυτές ξεπερασμένες προλήψεις και εμπόδια στην θριαμβευτική της πορεία προς την πρόοδο. Έχοντας ως στόχο την ενοποίηση της ανθρωπότητας, η θεωρία της προόδου συνεπάγεται πως πρέπει να απαλλαγούμε από οποιαδήποτε “αρχαϊκά” δεσμά, δηλαδή να σπάσουμε όλους τους πρώην περιορισμούς και συστηματικά να καταστρέψουμε όλες τις οργανικές και συμβολικές βάσεις της παραδοσιακής αλληλεγγύης. Η δυναμική της νεωτερικότητας αποκόβει τον άνθρωπο από τους φυσικούς κοινοτικούς δεσμούς του και περιφρονεί την εισαγωγή του σε μία συγκεκριμένη ανθρωπότητα, επειδή αυτές οι έννοιες βασίζονται σε μια ατομικιστική θεώρηση της κοινωνίας, που θεωρείται ως το άθροισμα θεμελιωδώς ελεύθερων και λογικών ατόμων, τα οποία υποτίθεται ότι επιλέγουν τους στόχους τους καθώς κατευθύνουν τις πράξεις τους. Γι' αυτό η κληρονομιά του Διαφωτισμού αντιτίθεται στην συντήρηση των ταυτοτήτων.

Αμερικάνοι Συντηρητικοί: Ένα οξύμωρο

Περιέργως, πολλοί Αμερικάνοι (*σημ. μτφρ. και όχι μόνο*) συντηρητικοί φαίνεται να είναι θιασώτες του μεθοδολογικού ατομικισμού. Πιστεύουν πως τα άτομα είναι πιο σημαντικά από τις κοινότητες ή τις κοινωνίες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αντιτίθενται στην κρατική παρέμβαση, αλλά και σε οποιαδήποτε μορφή οικονομικού και δημοσιονομικού κανονισμού, συνδέοντάς τους συνήθως με τον “σοσιαλισμό”. Αυτή η άποψη τούς αποτρέπει από το να κατανοήσουν ότι η αποσύνθεση των συλλογικών ταυτοτήτων συνδέεται άμεσα με την άνοδο του ατομικισμού, προκαλώντας το μπόλιασμα της νοοτροπίας τους από οικονομικές και εμπορικές αξίες και από το γενικευμένο αξίωμα του συμφέροντος.

Όπως και πολλοί Ευρωπαίοι, εκπλήσσομαι που οι Αμερικάνοι συντηρητικοί υπερασπίζονται σχεδόν ομόφωνα το καπιταλιστικό σύστημα, του οποίου η προέκταση συνεχίζει να καταστρέφει μεθοδικά όλα όσα θέλουν να συντηρήσουν. Παρά τη δομική κρίση του καπιταλιστικού συστήματος τα τελευταία χρόνια, οι Αμερικάνοι συντηρητικοί συνεχίζουν να επιδοκιμάζουν τον καπιταλισμό ως το μοναδικό σύστημα που υποτίθεται σέβεται και εξασφαλίζει την ατομική ελευθερία, την ιδιωτική περιουσία και το ελεύθερο εμπόριο. Πιστεύουν στις εγγενείς αρετές της αγοράς, ο μηχανισμός της οποίας θεωρείται πως είναι το υπόδειγμα για όλες τις κοινωνικές σχέσεις. Πιστεύουν πως ο καπιταλισμός είναι συνυφασμένος με τη δημοκρατία και την ελευθερία. Πιστεύουν στην αναγκαιότητα (και στην πιθανότητα) της αέναης οικονομικής ανάπτυξης. Νομίζουν πως η κατανάλωση είναι μέρος της ευτυχίας, και ότι το “περισσότερο” είναι συνώνυμο με το “καλύτερο”.

Ο καπιταλισμός, ωστόσο, δεν έχει τίποτε το “συντηρητικό” μέσα του. Είναι το ακριβώς αντίθετο! Ο Καρλ Μαρξ είχε ήδη παρατηρήσει πως η διάλυση της φεουδαρχίας και η εκκρίωση των παραδοσιακών πολιτισμών και αξιών είναι αποτελέσματα του καπιταλισμού, ο οποίος εν συνεχεία πνίγει τα πάντα “στο παγωμένο νερό του εγωκεντρικού υπολογισμού”. Σήμερα, το καπιταλιστικό σύστημα, πιο πολύ από ποτέ άλλοτε, είναι συγκροτημένο προς την υπέρ-συσσώρευση κεφαλαίου. Χρειάζεται περισσότερα εμπορικά καταστήματα, όλο και περισσότερες αγορές, όλο και περισσότερο κέρδος. Ένας τέτοιος στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί εκτός αν διαλύσει οτιδήποτε στέκεται στο δρόμο του, αρχίζοντας πρώτα με τις συλλογικές ταυτότητες. Μία πλήρως εξελιγμένη οικονομία της αγοράς δεν μπορεί να λειτουργήσει συστηματικά εκτός κι αν οι περισσότεροι άνθρωποι εσωτερικεύσουν μια κουλτούρα της μόδας, της κατανάλωσης και της απεριόριστης ανάπτυξης. Ο καπιταλισμός δεν μπορεί να μεταμορφώσει τον κόσμο σε μια τεράστια αγορά – κάτι που είναι ο κύριος στόχος του – εκτός αν ο πλανήτης καταστεί κατακερματισμένος και εκτός αν ο πλανήτης αποκηρύξει όλες τις μορφές συμβολικής φαντασίας, που πρέπει τώρα να αντικατασταθούν από τον πυρετό για το συνεχώς καινούργιο, όπως και από την λογική του κέρδους και της απεριόριστης συσσώρευσης.

Αυτός είναι ο λόγος που ο καπιταλισμός, στην προσπάθειά του να καταλύσει τα σύνορα, είναι ένα σύστημα που αποδείχθηκε πολύ πιο αποτελεσματικό από τον κομμουνισμό! Ο λόγος γι' αυτό είναι πως η οικονομική λογική τοποθετεί τα κέρδη υπεράνω όλων. Ο Άνταμ Σμιθ έγραψε πως ο έμπορος δεν έχει πατρίδα άλλη από την περιοχή όπου κάνει τα μεγαλύτερα κέρδη.

Και για αυτό ο καπιταλισμός βαρύνεται με την κύρια ευθύνη για τη μετανάστευση. Από τη μια μεριά, η χρήση των μεταναστών επιτρέπει την πίεση των μισθών προς τα κάτω, από την άλλη μεριά, η ίδια η αρχή του καπιταλισμού (“laissez faire, laissez passer”), που περιλαμβάνει την ελεύθερη μετακίνηση ανθρώπων, πάει χέρι χέρι με την ελεύθερη μετακίνηση αγαθών και

κεφαλαίου. Εξ ου ο λόγος που το κεφάλαιο απαιτεί αυξημένη κινητικότητα της εργασίας και συνεπώς συνεχή μετανάστευση της εργασίας εκτός των εθνικών συνόρων, τα οποία οι καπιταλιστές αντιλαμβάνονται ως εμπόδια στο αυξανόμενο εμπόριο. Από αυτή την άποψη, η παγκόσμια αγορά πρέπει να γίνει το φυσικό σκηνικό για την “παγκόσμια ιθαγένεια”.

Η κοινωνία της αγοράς προσφέρει μόνο μία καρικατούρα κοινωνικού δεσμού, αφού ορίζει τον διαχωρισμό από τους άλλους ως τη μοναδική αληθινή ύπαρξη. Παράλληλα, μετατρέπει σε προϊόν τις κοινωνικές σχέσεις, ορίζει δηλαδή πως η σχέση μεταξύ των πολιτών πρέπει να μετατραπεί σε ένα αντίγραφο καρμπόν της σχέσης ανάμεσα σε αγαθά. Αυτή η εμπορευματοποίηση των ανθρώπων είναι αδιαχώριστη από την λογική του καπιταλισμού. Από την άποψη του κεφαλαίου, οι άνθρωποι είναι αντικείμενα, μπορούν να είναι μόνο συντελεστές στην παραγωγική και καταναλωτική διαδικασία και συνδέονται μεταξύ τους μόνο μέσω της ανταλλαγής αγαθών.

Με τον καπιταλισμό να καθίσταται “ολοκληρωτικό ζήτημα γεγονότων” (*M. Mauss - σημ. μτφρ. “total matter of factness” στο πρωτότυπο*), κάθε αντικείμενο πρέπει να υποβιβασθεί στην εμπορική του αξία, όλα πρέπει να ταξινομηθούν ως εμπορεύματα, τα οποία προάγονται στον βαθμό της απόλυτης πραγματικότητας. Επίσης, οτιδήποτε στερείται αντιτίμου, ειδικά χρηματικού, πρέπει να απαξιωθεί. Όμως, οι αξίες της αγοράς, οι εμπορικές αξίες, οι αξίες χρησιμότητας και οι αξίες των ιδιοτελών συμφερόντων, καθώς πάντα ρυθμίζονται σε όρους ποσότητας, είναι διαμετρικά αντίθετες σε μη υπολογίσιμες και μη μετρήσιμες αξίες, οι οποίες συμβαίνει να είναι ζωτικές στην ύπαρξη των πολιτισμών και των λαών.

Αυτός είναι ο λόγος που οι ταυτότητες θα παραμένουν υπό απειλή για όσο θα αρνούμαστε να αμφισβητήσουμε όλα τα είδη των αποξενωμένων τρόπων ζωής, που σχετίζονται δομικά με την καπιταλιστική κοσμοθεωρία, η οποία υποστηρίζει την αέναη ανάπτυξη και την απεριόριστη κατανάλωση.

Γνωρίζω πως αυτό δεν είναι εύκολο να το εκφράσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες, τον τόπο γέννησης του σύγχρονου καπιταλισμού, μία χώρα που τοποθετεί το άτομο υπεράνω της κοινότητάς του, η οποία πάντα πίστευε στα εγγενή πλεονεκτήματα της αγοράς, στις αρετές της τεχνολογίας, στην πραγματικότητα της “προόδου” και της οποίας η πολιτική σκέψη, από την εποχή των Πατέρων της Ανεξαρτησίας, βασίζεται στις κύριες υποθέσεις του Διαφωτισμού, στο μεσσιανικό οικουμενισμό, στην θεωρία των δικαιωμάτων και στην ιδεολογία της προόδου.

Μου ζητήθηκε να δώσω την άποψη μου. Απομένει για μένα πλέον μόνο να σας ευχαριστήσω για την υπομονή που είχατε να με ακούσετε.